

Sygn. akt XVII AmE 8/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Witold Rękosiewicz	SSO Witold Rękosiewicz
Protokolant: stażysta Magdalena Żabińska	

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

z siedzibą w P.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki

z dnia 4 grudnia 2017 r. nr (...)

1. oddala odwołanie,

2. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia SO Witold Rękosiewicz.

Sygn. akt XVII AmE 8/18

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE, pozwany) decyzją z dnia 4 grudnia 2017 r. nr (...), na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 3a w zw. z art. 11 i 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 z późn. zm., dalej: Pe) w zw. z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r. nr 133, poz. 924, dalej: Rozporządzenie w sprawie ograniczeń) orzekł, że:

1. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. (powód, Spółka), w dniach 10-11 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w P. przy ul. (...) oraz w dniu 10 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w C. przy ul. (...), naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej

wynikający z art.11 i art.11d ust. 3 ustawy Prawo energetyczne, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust.1 pkt 3a Pe,

2. Za działanie wymienione w pkt 1 wymierzył (...) sp. z o.o. w P. karę pieniężną w kwocie 5 446 zł.

(...) spółka z o.o. z siedzibą w P. wniesionym odwołaniem zaskarżyła decyzję Prezesa URE w całości. Zaskarżonej decyzji powód zarzucił:

1. Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

a. art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy Prawo energetyczne poprzez jego zastosowanie i nałożenie na odwołującego kary w wysokości 5 446 zł w sytuacji, gdy odwołujący dostosował się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11 ust. 7 ustawy Prawo energetyczne.

b. art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy Prawo energetyczne poprzez jego zastosowanie i nałożenie na odwołującego kary w wysokości 5 446 zł w sytuacji, gdy niedostosowanie się do ograniczenia wprowadzonego na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne nie zostało objęte sankcją z art. 56 ust 1 pkt 3a ustawy.

c. art. 56 ust. 6a ustawy Prawo energetyczne poprzez jego niezastosowanie, pomimo, iż spełnione zostały przez odwołującego wszystkie przesłanki do odstąpienia od wymierzenia kary, a to znikomy stopień szkodliwości czynu, z uwagi na niewielkie przekroczenia dozwolonych limitów oraz zaprzestanie naruszania prawa, poprzez dostosowanie się do wprowadzonych limitów natychmiast po pojawieniu się takiej możliwości i stosowaniu się do limitów przez cały późniejszy okres ich obowiązywania

d. § 3 ust. 4 pkt 1 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła z dnia 23 lipca 2007 r. poprzez jego niezastosowanie i błędne uznanie, iż przepisów tych nie stosuje się w przypadkach ograniczania poboru energii elektrycznej, a jedynie na etapie ustalania planów wprowadzania ograniczeń w poborze energii.

2. Naruszenie przepisów postępowania, mających wpływ na treść decyzji, tj.:

a. art. 8 k.p.a. poprzez ocenę zachowania odwołującego przez pryzmat odpowiedzialności zbiorowej i zaniechanie indywidualnej oceny czynu odwołującego, co narusza zasadę zaufania podmiotów do władzy publicznej

b. art. 7 i 77 w zw. z 80 k.p.a. poprzez nierozpatrzenie całokształtu i materiału dowodowego dostępnego w sprawie i nie przeprowadzenie z urzędu dowodów w postaci zeznań odwołującego i dowodu z opinii biegłego na okoliczność sposobu wygaszania produkcji w przedsiębiorstwie odwołującego, co w konsekwencji doprowadziło do wadliwego uznania, iż wprowadzenie nagłych ograniczeń w poborze energii elektrycznej przez odwołującego nie doprowadziłoby do naruszenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych

c. art. 80 k.p.a. poprzez błędną ocenę dowodu w postaci zestawienia poboru mocy przez odwołującego w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. i wadliwe uznanie, iż odwołujący naruszył ograniczenia w poborze energii elektrycznej ustalone na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, podczas gdy z zestawienia poboru mocy wynika, iż odwołujący pobierał energię elektryczną w dniach 10 i 11 sierpnia do godziny 14.00, podczas gdy, ograniczenie obowiązywało od dnia 11 sierpnia 2015 r. od godziny 24.00, zatem naruszenie rozporządzenia nie miało miejsca

W oparciu o tak sformułowane zarzuty powód wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonej decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki

2. zasądzenie na rzecz odwołującego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych za obie instancje

3. dopuszczenie dowodu z zeznań strony odwołującej na okoliczność braku możliwości nagłego zaprzestania poboru energii z uwagi na bezpieczeństwo pracowników.

W uzasadnieniu powód wskazał, że ograniczenie w poborze energii elektrycznej wprowadzone na podstawie art.11c ust.2 pkt 2 Pe i niezastosowanie się do tego ograniczenia nie zostało objęte sankcją karną z art.56 ust.1 pkt.3a Pe. Zatem ograniczenie wprowadzone przez (...) w dniu 10 i 11 sierpnia 2015r. na podstawie art.11c ust.2 pkt 2 Pe nie mieści się w katalogu wymienionym w przepisie art. 56 ust.1pkt 3a Pe i nie może podlegać karze pieniężnej. Stwierdził, że nie naruszył ograniczenia w poborze energii elektrycznej wprowadzonego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2015 r. od godziny 24:00. Wobec tego nałożenie na Spółkę kary pieniężnej uznał powód za nieuzasadnione. Powód zwrócił uwagę, że w toku postępowania prowadzonego przez Prezesa URE wskazywał, iż w jego zakładzie nie było możliwości nagłego i skokowego ograniczenia poboru energii elektrycznej z uwagi na proces produkcji i związane z nim zagrożenie dla osób wygaszających maszyny produkcyjne. Nagłe zatrzymanie maszyn produkcyjnych spowodowałoby ryzyko pożarowe oraz ryzyko zatrucia pracowników, z uwagi na materiały biorące udział w produkcji rur. Powód zarzucił, iż wydając decyzję Prezes URE nie wziął pod uwagę dyspozycji z §3 ust. 4 pkt 1 Rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła. Ponadto, zdaniem powoda w sprawie zachodzą też przesłanki do odstąpienia od wymierzenia kary na podstawie art.56 ust. 6a Pe, albowiem stopień przekroczenia przez Spółkę limitów poboru był niewielki, a od dnia 11 sierpnia od godz.24:00 powód stosował się restrykcyjnie do wprowadzonych ograniczeń i w ogóle nie pobierał energii elektrycznej. Uwzględnienie przez organ przy ustalaniu stopnia szkodliwości czynu Spółki niedostosowania się do ograniczeń znacznej liczby odbiorców narusza w ocenie powoda zaufanie podmiotów do władzy publicznej. Powód stwierdził, że cała procedura nagłego wprowadzania 20 stopnia zasilania była przeprowadzona w sposób chaotyczny i nie zastosowano stopniowego zwiększania stopnia zasilania oraz nie poinformowano odpowiednio podmiotów zobowiązanych do stosowania się do limitów o wprowadzeniu ograniczeń. Nie można więc obciążać karami podmiotów w sytuacji, gdy procedura wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej była przeprowadzona wadliwie.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania i wniosku dowodowego powoda oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany nie zgodził się z twierdzeniem, że skoro art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, stanowiący podstawę prawną wprowadzenia przez OSP ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, nie został wymieniony w art. 56 ust.1 pkt 3a Pe to niedostosowanie się do ograniczeń w dniach 10-11 sierpnia 2015 r. nie zostało objęte sankcją ustawową. Wyjaśnił, że art.11c ust.2 pkt 2 Pe jest regulacją szczegółową, określającą okres na jaki OSP może wprowadzić ograniczenia. Rozwinięcie uprawnień OSP do wprowadzenia ograniczeń zawiera art. 11d ust. 3 Pe, który określa sposób realizacji wprowadzonych ograniczeń i stanowi samoistną materialnoprawną podstawę prawną do ich wprowadzenia. Niedostosowanie się do ograniczeń wprowadzonych na tej podstawie prawnej sankcjonowane jest karą pieniężną określoną w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe. Tym samym przekroczenia przez powoda poboru mocy odnotowane w dniach 10-11 sierpnia 2015 r. podlegają karze tak samo, jak przekroczenia dopuszczalnej mocy odnotowane po dniu 11 sierpnia 2015 r.

Pozwany wyjaśnił z jakich przyczyn w sprawie brak było podstaw do zastosowania art. 56 ust. 6a Pe i odstąpienia od nałożenia na powoda kary pieniężnej. Wskazał, że w niniejszej sprawie nie można mówić o znikomej szkodliwości czynu, gdyż czyn powoda miał istotny wpływ na bezpieczeństwo funkcjonowania Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Określone w art. 56 ust.6a Pe przesłanki nie zostały spełnione, zatem pozwany nie był uprawniony do odstąpienia od wymierzenia kary. Pozwany wskazał ponadto, że przepis art.56 ust.6a Pe nie obliguje Prezesa URE do odstąpienia od wymierzenia kary, nawet gdyby spełnione zostały wszystkie określone w tym przepisie przesłanki. Prezes URE wziął pod uwagę fakt, że powód zastosował się do wprowadzonych ograniczeń od 11 sierpnia 2015 r. od godz.24:00 co zawęziło podstawę do wymierzenia kary wyłącznie do godzin, kiedy nastąpiło niedostosowanie się powoda do ograniczeń i tylko w takim stopniu, w jakim niedostosowanie się miało miejsce.

Odnośnie zarzutu naruszenia § 3 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 2007 r. w sprawie ograniczeń pozwany zauważył, że powód powinien dostosować moc bezpieczną do swoich potrzeb jeszcze na etapie projektowania planów ograniczeń, które uzgadniane są okresowo dla każdego podmiotu, a informacja o planach ograniczeń wysyłana jest następnie do Operatora Systemu Dystrybucyjnego (...). W przypadku gdy powód uznawał, że nie powinien być objęty planem ograniczeń, należało to uwzględnić już na etapie sporządzania przez (...) planu dla odbiorcy. W procesie tym odbiorca powinien przedstawić (...) stosowne przesłanki do jego uwzględnienia wśród podmiotów objętych ochroną przed wprowadzanymi ograniczeniami. Podnoszone przez powoda w odwołaniu okoliczności tj. brak możliwości skokowego ograniczenia poboru energii ze względu na proces produkcji i związane z nim zagrożenie dla osób wygaszających maszyny produkcyjne, Prezes URE uznał za niewystarczające do możliwości uchylenia się od kary i stwierdził, że powód dopuścił się zaniedbań na etapie planowania ograniczeń w dostarczaniu energii elektrycznej dla swojego zakładu produkcyjnego.

W odniesieniu do zarzutów naruszenia postępowania administracyjnego, pozwany stwierdził, że nie miały one miejsca i wskazał, że z uwagi na specyfikę postępowania sądowego prowadzonego w następstwie zaskarżenia decyzji Prezesa URE, w którym Sąd dokonuje samodzielnej oceny okoliczności spraw, postawione przez powoda zarzuty o charakterze proceduralnym, dotyczącego naruszenia przepisów k.p.a. pozostają bez wpływu na ocenę zasadności odwołania i zawartych w nim wniosków.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zajmuje się m.in. produkcją rur z PCV, PP i PE. Powód prowadzi działalność gospodarczą w dwóch obiektach: w P. przy ul. (...) oraz w C. przy ul. (...).

Powód zawarł z (...) S.A. w K. (obecnie (...) S.A. w K.) w dniu 16 marca 2009 r. dwie umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej nr (...) i nr (...) do obiektu zlokalizowanego w C. przy ul. (...) oraz do obiektu w P. przy ul. (...). Zgodnie z §10 pkt 7 tych umów, w przypadku wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej odbiorca zobowiązany jest ograniczyć pobór mocy zgodnie z „Planem wprowadzania ograniczeń”. (k. 41-45 akt adm. i k. 62-66 akt adm.)

Informacje o wielkości danych dotyczących powoda wynikające z Planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały odbiorcę w okresie od 10-31 sierpnia 2015 r. odnośnie obiektu zlokalizowanego przy ul. (...) w P. przekazane zostały powodowi przez (...) pismem z dnia 31 lipca 2014 r. o nr (...) Moc bezpieczna (20 stopień zasilania) została w planie ustalona na o MW. Powód nie zgłosił uwag do planu. (k. 60 akt adm.)

Informacje o wielkości danych dotyczących powoda wynikające z Planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały odbiorcę w okresie od 10-31 sierpnia 2015 r. odnośnie obiektu zlokalizowanego przy ul. (...) w C. przekazane zostały Spółce przez (...) pismem z dnia 31 lipca 2014 r. o nr. (...) Moc bezpieczna (20 stopień zasilania) została w planie ustalona na 0,1 MW. Powód nie zgłosił uwag do planu. (k. 79 akt adm.)

(...) S.A. z siedzibą w K. jako Operator Systemu Przesyłowego (dalej: (...) lub OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych (IRiESP), spowodowanych m. in. sytuacją pogodową i hydrologiczną (wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach) oraz wynikającego z tej sytuacji ograniczenia w pracy części elektrowni, stwierdził wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d PE i - na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe - wprowadził od godz. 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały do godziny 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r.

Dnia 10 sierpnia 2015 r. OSP, działając w oparciu o art. 11c ust. 3 PE, zgłosił właściwemu ministrowi oraz Prezesowi URE konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, tj. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, przewidującego na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła.

Informacje o stopniach zasilania, wprowadzonych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, były ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie (...) (...) o godzinie 7:55 i 19:55 oraz na stronach internetowych operatorów. (fakty powszechnie znane i również znane Sądowi z urzędu.)

Rada Ministrów w dniu 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które przewidywało te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW. (okoliczność bezsporna)

Na podstawie informacji przedstawionych przez (...) S.A. w K. Prezes URE ustalił, że powód nie dostosował się do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w obiektach zlokalizowanych w P. przy ul. (...) oraz w C. przy ul. (...).

Pismem z dnia 16 maja 2017 r. Prezes URE zawiadomił powoda o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia Spółce kary pieniężnej, wezwał do wyjaśnienia przyczyn niedostosowania się do ograniczeń i przedstawienia dokumentów stanowiących dowody w sprawie. (k. 1 akt adm.)

W piśmie z dnia 2 czerwca 2017 r. powód przedstawił wyjaśnienia dotyczące przyczyn przekroczenia dopuszczalnego poboru mocy oraz wysokości przychodów uzyskanych w 2016 r. (k.12-13). W złożonym piśmie podkreślono, że nagle wyłączenie maszyn zasilanych na prąd spowodowałyby ich uszkodzenia oraz uszkodzenie surowca i stworzyłyby zagrożenie dla bezpieczeństwa pracowników. Wygaszenie jednej linii produkcyjnej trwa minimum 3 godziny.

Pismem z 4 października 2017 r. zawiadomiono powoda o zakończeniu postępowania dowodowego, możliwości zapoznania się zebrany materiał dowodowy i wypowiedzenia się w sprawie zebranych dowodów. Powód nie skorzystał z możliwości zapoznania się z materiałem dowodowym. (k.87 akt adm.)

Wartość przekroczenia przez powoda dopuszczalnego poboru mocy (MW w godzinie) dla obiektu zlokalizowanego w P. przy ul. (...) wyniosła: 10 sierpnia 2015 r. łącznie 0,91825 (MW w godzinie), 11 sierpnia 2015 r. łącznie 0,066 (MW w godzinie) Całkowite przekroczenie przez powoda dopuszczalnego poboru mocy w tym obiekcie we wskazanych dniach wyniosło 0,98425 w godzinie. (k.7 akt adm.)

Wartość przekroczenia przez powoda dopuszczalnego poboru mocy (MW w godzinie) dla obiektu zlokalizowanego C. przy ul. (...) wyniosła: 10 sierpnia 2015 r. łącznie 0,8313 (MW w godzinie) (k.6 akt adm.)

W roku 2016 powód osiągnął łączny przychód w wysokości (...) zł [przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, pozostałe przychody operacyjne oraz przychody finansowe]. (k.22-23 akt adm.).

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów zgromadzonych w toku postępowania administracyjnego, jak i w oparciu o twierdzenia stron, oraz fakty powszechnie znane. Sąd przyznał moc dowodową wszystkim zebrany w sprawie dokumentom, które nie były kwestionowane przez strony.

Na podstawie dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej (art. 11 ust. 1 Pe), które polegają na ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii

elektrycznej (art. 11 ust. 3 pkt 1 Pe). Organem uprawnionym do kontroli przestrzegania stosowania ograniczeń w odniesieniu do dostarczanej sieciami energii elektrycznej jest Prezes URE (art. 11 ust. 5 pkt 1 Pe).

W myśl art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin. Powiadamia również ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa URE o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 (art. 11c ust. 3 Pe).

Zgodnie z art. 11d ust.1 Pe, w sytuacji wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w następstwie zdarzeń, o których mowa w art. 11c ust.1 Pe, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego podejmuje wymienione w tym przepisie działania. Stosownie do treści art. 11d ust. 2 Pe w okresie wykonywania tych działań użytkownicy systemu, w tym odbiorcy energii elektrycznej, są obowiązani stosować się do poleceń operatora systemu elektroenergetycznego, o ile wykonanie tych poleceń nie stwarza bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia osób.

W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia (art. 11d ust. 3 Pe).

Na podstawie delegacji ustawowej, zawartej w art. 11 ust. 6 Pe Rada Ministrów wydała w dniu 23 lipca 2007 roku rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła. Określono w nim sposoby wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, rodzaje odbiorców objętych ograniczeniami, zakresy planów wprowadzania ograniczeń oraz sposoby określania w nich wielkości tych ograniczeń a także sposoby podawania do publicznej wiadomości informacji o ograniczeniach.

Zdaniem Sądu analiza opisanego stanu faktycznego w świetle powołanych norm prawnych wskazuje, że nałożenie na powoda kary pieniężnej znajduje uzasadnienie w treści przepisu art. 56 ust 1 pkt 3a Pe.

Wskazać należy, że przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe odwołuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 Pe. W niniejszej sprawie podstawą do wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej w dniach 10-11 sierpnia 2015 r., był powołany w komunikacie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, który faktycznie nie jest sankcjonowany art. 56 ust. pkt 3a Pe a dopiero od dnia 12 sierpnia 2015 r. przepisy wydanego przez Radę Ministrów w dniu 11 sierpnia 2015 r. Rozporządzenia. Jednak podstawę prawną dla działań OSP podjętych w oparciu o art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe stanowił przepis art. 11d ust. 3 Pe. W ocenie Sądy zgodzić się należy z Prezesem URE, iż art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe ma charakter uszczegóławiający dla zawartej w treści art. 11d ust. 3 Pe normy o charakterze ogólnym. Regulacja zawarta w art. 11d ust. 3 Pe stanowi bowiem zasadniczą podstawę prawną dla działań operatora podjętych w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. To w przepisie art. 11d ust. 3 Pe ustawodawca wskazał, że w wypadku występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia. Jest to więc norma ogólna w stosunku do przepisu art. 11 c ust. 2 pkt 2 Pe, który jedynie precyzuje, w jakim ograniczonym zakresie operator może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W szczególności przepis ten wskazuje, że może to nastąpić jedynie w odniesieniu do dostarczania i poboru energii i tylko do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7 Pe, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Powyższe prowadzi do wniosku, że podstawą działania OSP, wprowadzającego ograniczenia w dniu 10 sierpnia 2015 r. był przepis art. 11d ust 3 Pe, wprost sankcjonowany w art. 56 ust 1 pkt 3a Pe. Oczywiście jest przy tym, że art. 11

Pe, który był podstawą wprowadzenia przez Radę Ministrów ograniczeń w poborze energii mocą Rozporządzenia z 11 sierpnia 2015 r. jest wprost sankcjonowany przez przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe.

Dokonana powyżej wykładnia językowa przepisów art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe i art. 11d ust. 3 Pe wprost wskazuje na możliwość sankcjonowania przez przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe zachowania odbiorców, którzy dopuścili się naruszenia ograniczeń w poborze energii wprowadzonych w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe skoro, jak była o tym mowa wyżej, jest to uprawnienie dla operatora przewidziane w art. 11d ust. 3 Pe.

Jakkolwiek w demokratycznym państwie prawa zakłada się pierwszeństwo wykładni językowej (uchwała Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2003 r., III CZP 8/03; postanowienia Sądu Najwyższego z 20 lipca 2005 r., I KZP 25/05; z 31 sierpnia 2005 r., V KK 426/04,), to jednak powszechnie uznawane jest za konieczne posiłkowanie się także subsydiarnie wykładnią systemową oraz wykładnią funkcjonalną (uchwała Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2006 r., I KZP 53/05; postanowienie Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2004 r., III KK 112/04; uchwała Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2003 r., III CZP 8/03; uchwała Sądu Najwyższego z 19 maja 2015 r., III CZP 114/14; wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2008 r., II CSK 650/07). Jednak odstępstwo od jasnego i oczywistego sensu przepisu wynikającego wprost z jego treści mogą uzasadniać jedynie szczególnie istotne i doniosłe racje prawne, społeczne, ekonomiczne lub moralne (tak uchwała Sądu Najwyższego z 14 października 2004 r., III CZP 37/04, wyrok Sądu Najwyższego z 21 lipca 2004 r., V CK 21/04, uchwała Sądu Najwyższego z 20 lipca 2005 r. I KZP 18/05). Dopuszcza się również odstępstwa od wyniku zastosowania wykładni językowej, gdy wynik ten prowadzi do rażąco niesprawiedliwych lub irracjonalnych konsekwencji (uchwała Sądu Najwyższego z 19 maja 2015 r., III CZP 114/14, OSNC 2015 nr 12, poz. 134; wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2008 r., II CSK 650/07, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2003 r., I PK 409/02, OSNP 2004 nr 19, poz. 334).

Mając na względzie powyższe uwagi, Sąd nie znalazł argumentów, które pozwalałyby na zmianę kierunku wykładni art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe i art. 11 c ust. 2 pkt 2 oraz art. 11d ust. 3 Pe, niż te wynikające z wykładni językowej. Wykładnia systemowa i celowościowa jedynie wzmacniają argumentację, że niezastosowanie się przez odbiorców do ograniczeń w poborze energii elektrycznej wprowadzonych przez operatora sieci przesyłowej w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 11d ust. 3 Pe oraz tych wprowadzonych rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2015 r. w oparciu o przepis art. 11 ust. 7 Pe podlega sankcji określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe.

Odwołując się do wykładni celowościowej należy wskazać, że wyraźnym celem wszystkich analizowanych przepisów stanowiących podstawę do wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej jest eliminowanie zagrożeń dla systemu elektroenergetycznego m.in. przed niekontrolowanymi awariami systemu z powodu jego przeciążenia i tym samym zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Realizacja tego celu jest niezwykle istotna właśnie w aspekcie zagwarantowania bezpieczeństwa energetycznego kraju, dlatego ustawodawca dla zabezpieczenia jego realizacji wprowadził sankcje w postaci kar administracyjnych dla podmiotów, które nie stosują się do wprowadzonych ograniczeń w poborze energii. Zatem także ze względu na cel uregulowań należy przyjąć, że zamiarem regulacji ustawowej, o której mowa w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe było objęcie sankcją niestosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, a tym samym wymuszenie na adresatach normy, a więc także odbiorcach energii, wprowadzenia ograniczeń dla których podstawę prawną stanowi nie tylko przepis art. 11 ale i przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 11d ust. 3 Pe, skoro były one wprowadzane w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii.

Interpretując powołane regulacje za pomocą reguł wykładni systemowej należy wskazać, że umiejscowienie przepisów w danym akcie prawnym nie jest przypadkowe, lecz wynika z racjonalnego działania prawodawcy. Z takiej wykładni może wynikać wniosek, że przepis umieszczony niżej ma mniejsze znaczenie ze względu na treść przepisu wyżej położonego. W art. 11c i 11d Pe doszło do wadliwej z punktu widzenia techniki legislacyjnej regulacji wprowadzania ograniczeń w świadczonych usługach przesyłania i dystrybucji, poprzez umiejscowienie przepisu o mniejszym znaczeniu, czyli przepisu art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe (bo wprowadzającego ograniczenie dla bardziej ogólnej regulacji zawartej w art. 11d ust. 3), przed przepisem o charakterze nadrzędnym, jakim jest art. 11d ust. 3 Pe, stanowiącym generalną kompetencję dla operatora systemu przesyłowego do wprowadzenia ograniczeń w przesyłaniu i dystrybucji energii elektrycznej. Ze względu na założenie spójności systemu prawa i jego logiczności, nie można jednak uznać, że

brak wyraźnego odwołania się w normie sankcjonującej art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe do art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe świadczy o woli ustawodawcy zwolnienia od sankcji niesubordynacji odbiorców, dla których podstawę dla wprowadzenia ograniczeń stanowił art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. W ocenie Sądu to właśnie dążenie do wykładni w duchu spójności systemu prawa musi prowadzić do jedyne logicznego wniosku, że wystarczające jest jednak wskazanie przez ustawodawcę normy sankcjonowanej art. 11d ust. 3 Pe., skoro to on w istocie stanowi podstawę do wprowadzenia ograniczeń w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe. Przyjęcie, że wprowadzenie znacznie dalej idących ograniczeń, dla których przyzwolenie stanowi przepis art. 11d ust. 3 Pe, byłoby sankcjonowane w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, a wprowadzenie tych ograniczeń w znacznie mniejszym rozmiarze, bo odnoszącym się tylko do poboru prądu i to tylko na okres maksymalnie 72 godzin, sankcjonowane już by nie było, należy więc uznać za nieracjonalne. To właśnie zasada spójności systemu prawnego i jego logiczności nie pozwala na taki kierunek wykładni analizowanych norm prawa.

Dla wykładni przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe istotna jest także wykładnia logiczna art. 11 ust. 2 pkt 2 Pe, posługująca się metodą logiczną „argumentum a maiori ad minus”- „jeśli wolno więcej to tym bardziej wolno mniej”. Jeśli zatem przepis art. 11d ust. 3 Pe, do którego wprost odnosi się art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, stwarza operatorom systemu przesyłowego uprawnienie do wprowadzenia ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji, nie wprowadzając w nim żadnych ograniczeń m.in. czasowych, to przepis art. 11 ust. 2 pkt 2 Pe wprowadzający te ograniczenia czasowe (maksymalnie do 72 godzin) i rzeczowe (dostarczania i poboru energii), jest niewątpliwie przepisem szczególnym w stosunku do art. 11d ust. 3 Pe, gdyż nie rodzi on sam w sobie uprawnień po stronie operatora systemu przesyłowego do wprowadzenia takich ograniczeń, a jedynie ogranicza jego uprawnienia przyznane mu w przepisie art. 11d ust. 3 Pe. Zatem operator systemu przesyłowego wprowadzając ograniczenia, o jakich mowa w art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, działa zawsze także w oparciu o przepis art. 11d ust. 3 Pe, gdyż to ten przepis stanowi źródło jego uprawnień do wprowadzenia ograniczeń w poborze energii elektrycznej nawet jeśli wprost przepis ten nie zostanie powołany w zarządzeniu o wprowadzeniu ograniczeń.

Niedostosowanie się odbiorcy do każdego ograniczenia dla którego podstawę stanowił przepis art. 11d ust. 3 Pe., a więc także tych wprowadzonych z powołaniem się na regulację art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe., stanowi realne zagrożenie dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, gdyż tylko w takich sytuacjach ograniczenia mogą być wprowadzane. Dla zagwarantowania tego bezpieczeństwa istotne jest więc, aby istniały realne instrumenty prawne pozwalające na sankcjonowanie zachowań, które temu bezpieczeństwu zagrażają. Jeśli więc ustawodawca wprowadził możliwość, aby w sytuacji nagłego zagrożenia o bezpieczeństwo systemu energetycznego mógł zadbać operator systemu przesyłowego poprzez ograniczenie poboru energii, to właśnie z punktu widzenia tego bezpieczeństwa konieczne jest, aby istniała także możliwość sankcjonowania wprowadzonych ograniczeń. Szczególnie istotne jest, aby w takich nagłych stanach, w których organy państwa nie są jeszcze w stanie podjąć decyzji, istniała możliwość natychmiastowego podjęcia kroków, które uchronią system energetyczny przed katastrofalną i rozległą awarią - tzw. blackoutem.

Z tego względu tak ważne są regulacje zmuszające odbiorców, w szczególnie uzasadnionych okolicznościach do ograniczenia w poborze energii elektrycznej ze względu na zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Jednak dla swej skuteczności i dla zapewnienia bezpieczeństwa, muszą istnieć gwarancje przestrzegania tych ograniczeń. Tymi gwarantami są m.in. kary pieniężne, które są nakładane na podmioty nieprzestrzegające tych ograniczeń. Administracyjne kary pieniężne nie mają bowiem wyłącznie charakteru sankcji karnych, gdyż ich funkcja nie ogranicza się do represji za naruszenie nakazów bądź zakazów ustawowych, ale równie istotna jest ich funkcja prewencyjna i dyscyplinująca, motywująca adresatów norm sankcjonowanych do ich respektowania.

Gdyby bowiem przyjąć wykładnię, że sankcji z art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe nie podlegają ograniczenia wprowadzone przez (...) na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe., to istnienie tych ostatnich regulacji nie miałoby najmniejszego sensu, skoro odbiorcy nie musieliby się do nich dostosowywać, a więc mogliby w stanach zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej nie respektować ograniczeń wprowadzanych przez operatora systemu przesyłowego. Taka interpretacja byłaby całkowicie pozbawiona sensu, bo to właśnie podjęcie natychmiastowych działań, w tym jak najszybsze zmniejszenie poboru mocy w razie jego ograniczeń, jest najistotniejsze w sytuacji istnienia realnego zagrożenia.

Zatem brak powiązania uprawnienia (...), wynikającego z art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe z sankcją z art. 56 ust. 2 pkt 3a Pe czyniłby te uprawnienia operatora pozbawionymi sensu a regulacja zawarta w art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe nie miałaby racji bytu.

Dla wzmocnienia argumentacji o sankcjonowaniu przepisem art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe wprowadzonych przez (...) na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe ograniczeń warto także wskazać, że organ regulacyjny, jakim jest Prezes URE, uzyskał kompetencje do kontroli w zakresie przestrzegania ograniczeń maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej wprowadzonych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego kraju (art. 11 ust. 4 i 5 Pe.).

Konsekwencją także tych uprawnień regulatora jest również uprawnienie Prezesa URE do nałożenia kary pieniężnej na podmioty nie respektujące wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii (art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe).

Zdaniem Sądu możliwą podstawą prawną dla odpowiedzialności odbiorców za niedostosowania się do ograniczeń wprowadzonych przez operatora systemu przesyłowego na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe może być również przepis art. 11c ust. 3 Pe, do którego także odwołuje się art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe. Przepis ten stanowi, że operator systemu elektroenergetycznego powiadamia niezwłocznie ministra właściwego ds. gospodarki oraz Prezesa URE m.in. o podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Jeśli więc przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe sankcjonuje niestosowanie się do ograniczeń w poborze energii wprowadzonych w oparciu o tę właśnie regulację art. 11c ust. 3 Pe., to niewątpliwie można przyjąć, że ustawodawca w ten sposób sankcjonuje ograniczenia wprowadzone także na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe przez operatora systemu przesyłowego. Wprawdzie przepis art. 11c ust. 3 Pe sam w sobie nie stanowi podstawy do wprowadzenia ograniczeń przez operatora systemu przesyłowego, ale wskazuje na ograniczenia już wprowadzone przez tego operatora („o podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia zagrożenia”), a tym samym możliwe jest powiązanie odpowiedzialności z art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe z ograniczeniami wprowadzonymi w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, do którego art. 11c ust. 3 Pe niewątpliwie się odnosi.

Z powyższego wynika, że brak jest jakichkolwiek racji, które uzasadniałyby przyjęcie argumentacji powoda, iż przepis art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe nie sankcjonuje naruszenia ograniczeń wprowadzonych w dniach 10-11 sierpnia 2015 r. przez (...) z powołaniem się na art. 11c ust. 2 pkt 2 Pe, dla którego faktyczną podstawą prawną działania był przepis art. 11d ust. 3 Pe.

Zdaniem Sądu brak także argumentów natury społecznej, ekonomicznej lub moralnej, które pozwalałyby odstąpić od dokonanej powyżej wykładni. Przedstawiona wykładnia nie prowadzi do rażąco niesprawiedliwych lub irracjonalnych konsekwencji. Akcentuje jednoznaczną wolę ustawodawcy do zapobiegania zagrożeniom, ale i eliminacji już powstałych zagrożeń dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej.

Skoro niewątpliwie było, że Spółka nie zastosowała się do wprowadzonych przez (...) ograniczeń w poborze energii w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r., istniały podstawy prawne do zastosowania wobec niej art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe. Z tego względu podnoszony w odwołaniu zarzut naruszenia art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe należało uznać za niezasadny.

Należy zaznaczyć, że nakładana przez Prezesa URE kara pieniężna ma charakter obligatoryjny, gdyż powołany przepis nie ma charakteru uznaniowego lub warunkowego (karze pieniężnej podlega ten, kto..).

Stosownie do treści przepisu art. 56 ust. 3 Pe wysokość kary pieniężnej, o której mowa m.in. w art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Zgodnie natomiast z art. 56 ust. 6 Pe ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. Ponadto, według art. 56 ust. 6a Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.

W przypadku przekroczenia poboru energii, o stopniu szkodliwości decyduje sam charakter czynu i jego znaczenie dla zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a w konsekwencji dla bezpieczeństwa energetycznego kraju. Należy bowiem mieć na uwadze, że energia elektryczna we współczesnym świecie jest niezbędna dla funkcjonowania wszystkich obszarów aktywności zarówno państwa jak i każdego z członków społeczeństwa i nietrudno sobie wyobrazić, jak katastrofalne mogą być skutki niekontrolowanych blackoutów, spowodowanych przekroczeniami krytycznych wartości podstawowych parametrów technicznych pracy systemu elektroenergetycznego na znacznym obszarze kraju. Stąd tak konieczna jest eliminacja zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, do jakiego prowadzi skumulowanie przekroczeń mocy przez wielu odbiorców. Przekroczenie dopuszczalnego poziomu poboru energii przez jednego z odbiorców jest wprawdzie często jedynie niewielkim elementem całkowitego przekroczenia, które w ostateczności może doprowadzić do przeciążenia systemu elektroenergetycznego i jego niekontrolowanych wyłączeń, niemniej jednak w takich sytuacjach nie sposób określić, który z odbiorców dopełnił krytycznego przekroczenia. Dlatego z punktu widzenia celu, jakiemu mają służyć ograniczenia w poborze mocy, należy przyjąć, że każde nawet niewielkie przekroczenie mocy nosi w sobie znaczny stopień szkodliwości. Tym samym w ocenie Sądu, w przypadku przekroczenia przez przedsiębiorcę poboru mocy nawet w nieznacznym zakresie, nie można uznać, że istnieją podstawy do odstąpienia od wymierzania kary w oparciu o przepis art. 56 ust. 6a Pe, gdyż stopień szkodliwości nie jest znikomy. Zawarte w odwołaniu twierdzenia powoda w tym zakresie nie zasługiwały więc na uwzględnienie. Dodać należy, iż zastosowanie przez Prezesa URE art. 56 ust. 6a Pe jest jego prawem a nie obowiązkiem. Nie można więc czynić Prezesowi URE zarzutu z tego, iż nie skorzystał z przysługującego mu uprawnienia.

Dla ustalenia stopnia szkodliwości czynu Sąd posłużył się sposobem weryfikacji tego stopnia wypracowanym w prawie karnym. Jak bowiem orzekł Sąd Najwyższy w wyroku z 15 października 2014 r., w sprawie III SK 47/13, z którego też Sąd w składzie niniejszym się zgadza, skoro prawodawca posłużył się w art. 56 ust. 6a Pe instytucją prawa karnego, a jednocześnie w prawie energetycznym nie dał wskazówek jakimi kryteriami należy się posługiwać dla oceny tej szkodliwości, to z uwagi na represyjny charakter kar pieniężnych przewidzianych w art. 56 Pe, zasadne jest odwołanie się do art. 115 § 2 kodeksu karnego, który zawiera zamknięty katalog kryteriów oceny stopnia szkodliwości społecznej czynu. Przepis ten nakazuje przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu brać pod uwagę: rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiary wyrządzonej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych obowiązków, postać zamiaru, motywację sprawcy oraz rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia.

Jak ocenił Sąd Najwyższy w powołanym wyżej orzeczeniu „o stopniu społecznej szkodliwości mają decydować wyłącznie okoliczności związane z czynem (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2011 r., IV KK 382/10), przy czym podstawowe znaczenie dla określenia stopnia szkodliwości czynu mają rodzaj i charakter naruszonego dobra chronionego prawem, rozmiar wyrządzonej i grożącej szkody oraz zamiar i motywacja sprawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2011 r., IV KK 382/10). [...] Nie uwzględnia się więc okoliczności, które pojawiły się po popełnieniu czynu, ponieważ nie mieszczą się one w regulacji art. 115 § 2 k.k.” Odnosząc powyższe kryteria do oceny szkodliwości czynu powoda w niniejszej sprawie Sąd uznał, że zasadnicze znaczenie dla tej oceny ma rodzaj i charakter naruszonego dobra oraz waga naruszonych obowiązków, jak również rodzaj naruszonych reguł ostrożności, które w sprawie niniejszej jednoznacznie wskazują, że powód dopuścił się naruszenia dobra szczególnie chronionego przez prawo energetyczne i niezwykle ważkiego dla wszystkich dziedzin życia oraz gałęzi przemysłu, jakim jest bezpieczeństwo krajowego systemu elektroenergetycznego. Stabilna praca tego systemu, bez zakłóceń wynikających m.in. z niedostosowania się niektórych odbiorców do wprowadzonych ograniczeń w poborze mocy, ma niezwykle znaczenie dla bezpieczeństwa, oraz życia i zdrowia ludzi.

Warto wskazać, że głównym zadaniem (...) jest bilansowanie systemu elektroenergetycznego, w tym równoważenie bieżącego zapotrzebowania na energię elektryczną z dostawami tej energii w krajowym systemie elektroenergetycznym. Stąd w przypadku ograniczeń w dostawach energii (wynikających ze zmniejszonej produkcji energii) konieczne jest także wprowadzenie przez (...) ograniczeń w jej poborze (ograniczenie zużycia). (...), w oparciu o indywidualne plany ograniczeń, takie jak ten, który został przedstawiony powodowi, otrzymuje od każdego z

operatorów tworzone przez nich zbiorcze plany ograniczeń. Na ich podstawie (...) decyduje, jaki poziom ograniczenia mocy może zostać osiągnięty przy każdym z wprowadzanych stopni zasilania. Może więc w oparciu o te dane, w sposób adekwatny dostosować wprowadzane ograniczenia w poborze mocy (ustalić właściwy stopień zasilania adekwatny do stwierdzonych ograniczeń w produkcji energii) do poziomu produkcji energii (zazwyczaj ograniczonego w przypadku wprowadzanych ograniczeń). To ograniczenie poboru powinno być każdorazowo dostosowane do poziomu faktycznych mocy wytwórczych i aby dokonać zbilansowania systemu w takich sytuacjach, konieczne jest precyzyjne określenie do jakiego poziomu ograniczenia poboru mocy, może doprowadzić każdy z wprowadzonych stopni zasilania. Jeśli wystarczające jest ograniczenie poboru mocy, jakie jest przewidywane na poziomie 15 stopnia zasilania, to nie ma potrzeby wprowadzać skrajnego ograniczenia na poziomie 20 stopnia zasilania. Powyższe jednoznacznie wskazuje, że niedostosowanie się przez przedsiębiorcę do ustalonego poziomu mocy dla każdego ze stopni zasilania, prowadzić może do istotnych zagrożeń i zakłóceń w pracy krajowego systemu elektroenergetycznego.

Oceniając stopień zawinienia powoda, który jest istotny dla wymiaru kary, nie sposób abstrahować od faktu, że powód podlegał ograniczeniom w poborze energii elektrycznej przewidzianym dla niego indywidualnie w planie ograniczeń, który był mu corocznie przedstawiany i którego w momencie przedstawiania nie kwestionował, a który jednocześnie uwzględniał określoną i zaakceptowaną przez powoda moc bezpieczną dla maksymalnego stopnia ograniczenia mocy. Niedostosowanie się odbiorcy do planu ograniczeń wskazuje, że powód swoim zachowaniem doprowadził do poważnego zagrożenia dla bezpieczeństwa systemu elektroenergetycznego. W tym kontekście szkodą było narażenie tego systemu na niebezpieczeństwo.

Sąd nie kwestionuje zasadności twierdzeń powoda, iż Spółka nie miała możliwości całkowitego wstrzymania poboru energii elektrycznej w krótkim czasie, gdyż spowodowałyby to znaczne straty materialne, ryzyko pożarowe oraz ryzyko zatrucia pracowników z uwagi na materiały używane do produkcji rur. Jednakże te przedstawione w odwołaniu argumenty powinny być podnoszone przez powoda na etapie wprowadzania planów ograniczeń szczególnie, że powód nie wskazywał, aby pomiędzy ostatnim uaktualnionym planem ograniczeń a ograniczeniami wprowadzonymi w sierpniu 2015 r. zaszły jakiegokolwiek zmiany okoliczności faktycznych, uzasadniające zmianę wartości mocy bezpiecznej dla konkretnego punktu poboru energii, w którym powód przekroczył przewidziany w planie ograniczeń poziom poboru energii elektrycznej. Podkreślenia wymaga, że wartość mocy bezpiecznej dla obiektu określa sam odbiorca na podstawie własnego procesu technologicznego. Spółka nie zgłosiła jednak żadnych uwag do przedstawionych jej przez (...) S.A. pismami z dnia 31 lipca 2014 r. planów ograniczeń dla obu wymienionych w zaskarżonej decyzji obiektów. Nie dokonał ich weryfikacji pod kątem konieczności stopniowego wygaszania produkcji w okresie wprowadzenia ograniczeń poboru energii. Zgodnie z przepisem art.355§2 k.c. od powoda jako od podmiotu profesjonalnego można wymagać podwyższonego poziomu staranności w prowadzonej działalności gospodarczej. W tej sytuacji stwierdzić należało, że powód, nie weryfikując przesłanych mu planów ograniczeń, nie dochował należytej staranności jakiej można wymagać od podmiotu gospodarczego. Nie dostosowując się do ustalonego planu ograniczeń powód dokonał niejako wyboru między niepowetowaną stratą materialną oraz potencjalnym zagrożeniem dla pracowników a możliwością nałożenia na niego kary administracyjnej z tytułu niedostosowania się wprowadzonych ograniczeń. Należy bowiem przypomnieć, iż możliwość nałożenia kary na podstawie art. 56 ust.1 pkt 3a Pe ma charakter obiektywny, a nie uznaniowy. Prezes URE nie może odstąpić od wymierzenia kary z tego względu, iż przekroczenie dopuszczalnego poboru energii nastąpiło z racjonalnych powodów. W tym stanie również zarzut naruszenia przepisu § 3 ust. 4 pkt. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ograniczeń z 23 lipca 2007 r. nie zasługiwał na uwzględnienie.

Okoliczności podnoszone przez powoda, a mające świadczyć o niskiej szkodliwości społecznej czynu powoda tj. dostosowanie się w sposób rygorystyczny przez powoda do ograniczeń wprowadzonych od 11 sierpnia od godz. 24.00 zostały uwzględnione przy wymiarze kary. Kara została wymierzona bowiem proporcjonalnie do wielkości i okresu trwania naruszenia. Jednakże jak wyjaśniono powyżej, dostosowanie się powoda do wprowadzonych ograniczeń dopiero od tego momentu nie mogło stanowić przesłanki odstąpienia od wymierzenia kary.

Jak wskazano w decyzji, wysokość kary ustalona została jako iloczyn 3000 zł oraz łącznego przekroczenia mocy odpowiadającego ilości MW w poszczególnych godzinach doby w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 r. Przy ustalaniu

mnożnika 3000 zł Prezes URE wziął pod uwagę poziom najwyższej możliwej ceny rozliczeniowej za 1 MW energii elektrycznej na rynku bilansującym tj. 1500 zł (w dniu 7 stycznia 2016 r.) oraz dodatkowo podwoił ją z tytułu sankcji.

W ocenie Sądu, ustalona w decyzji kara pieniężna w wysokości 5 446 zł nie przekracza możliwości finansowych powoda, mieści się w granicach określonych w art. 56 ust. 3 Pe i będzie oddziaływać na powoda zapobiegając podobnym zachowaniem w przyszłości. Kara w tej wysokości stanowi jedynie niewielki procent przychodów powoda i nie wpłynie na pogorszenie kondycji finansowej spółki.

Odnośnie podniesionych w odwołaniu zarzutów naruszenia przepisów postępowania administracyjnego wskazać należało, że w ocenie Sądu Prezes URE w sposób wszechstronny i wyczerpujący przeanalizował zebrany materiał dowodowy, przedstawiając istotne dla rozstrzygnięcia sprawy fakty i wyjaśniając przyczyny ich uwzględnienia bądź pominięcia. Podkreślić należy, że Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK) jest sądem cywilnym i prowadzi sprawę cywilną, wszczętą w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Prezesa Urzędu, według reguł kontryktoryjnego postępowania cywilnego. W prowadzonym postępowaniu odwoławczym SOKiK nie ogranicza się wyłącznie do badania legalności decyzji administracyjnej, jak to czynią sądy administracyjne w postępowaniu sądowno-administracyjnym. SOKiK zobowiązany jest do wszechstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu obowiązujących w postępowaniu cywilnym zasad rozkładu ciężaru dowodu i obowiązków stron w postępowaniu dowodowym. W świetle powyższego nawet gdyby przyjąć, iż w postępowaniu administracyjnym doszło do uchybień proceduralnych to, o ile nie stanowią one podstawy do stwierdzenia nieważności decyzji, nie mogą prowadzić do uchylecia decyzji i nie mogą być przedmiotem postępowania sądowego, mającego na celu merytoryczne rozstrzygnięcie sporu. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 1991 roku sygn. akt III CRN 120/91 OSNC 1992 Nr 5, poz. 87; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 1998 roku sygn. akt I CKN 265/98 OSP 2000 Nr 5 poz. 68; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 1999 roku sygn. akt 351/99 OSNC 2000 Nr 3 poz. 47; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2001 roku sygn. akt I CKN 1036/98 LEX Nr 52708; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2005 roku, sygn. akt III SZP 2/05 OSNP 2006/19-20/312).

Jednakże odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 7, 77 i 80 k.p.a. Sąd wskazuje, że przeprowadzenie dowodów z przesłuchania powoda oraz opinii biegłego nie mogło wpłynąć na treść decyzji, zatem było zbędne. Jak bowiem wyjaśniono powyżej, wszelkie okoliczności związane z brakiem możliwości nagłego zaprzestania poboru energii elektrycznej ze względu na specyfikę produkcji powoda należało brać pod uwagę na etapie projektowania planów ograniczeń. Okoliczności te nie mogły być już jednak uwzględniane na etapie wprowadzenia ograniczeń przez (...) i nie pozwalały na odstąpienie od wymierzenia kary za niedostosowanie się do ograniczeń. Z tego względu Sąd uznając, że okoliczności, których wykazaniu miał służyć zawarty w odwołaniu wniosek dowodowy, nie były kwestionowane przez stronę przeciwną i nie budziły wątpliwości co do ich prawdziwości, lecz nie miały znaczenia dla oceny zasadności zaskarżonej decyzji, na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. pominął dowód z zeznań strony powodowej na okoliczność braku możliwości nagłego zaprzestania poboru energii elektrycznej z uwagi na bezpieczeństwo pracowników.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy, wobec braku podstaw do jego uwzględnienia, oddalił odwołanie jako bezzasadne - art. 479⁵³ § 1 k.p.c.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c., stosownie do wyniku sporu, ustalając wysokość należnych pozwanemu kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 720 zł, na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym po 27 października 2016 r.

Sędzia SO Witold Rękosiewicz.